

Fylkesmannen i Trøndelag

Trööndelagen fylhkenålma

Vår dato:

30.01.2019

Vår ref:

2018/19445

Deres dato:

22.11.2018

Deres ref:

18/1305

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Kjersti Alne Solberg, 73 19 92 84

Høring - forslag til lov om forbud mot hold av pelsdyr og forslag til ordning for økonomisk kompensasjon til pelsdyroppdrettere

Viser til høring fra Landbruks- og matdepartementet datert 22.11.2018 vedrørende forslag til lov om forbud om hold av pelsdyr og forslag til en ordning for økonomisk kompensasjon til pelsdyroppdrettere.

Trøndelag er sammen med Rogaland, de største pelsdyr-fylkene i Norge. Det var i 2018 49 foretak med pelsdyrproduksjon i Trøndelag, 40 av disse produserer rev. Produksjonen i Trøndelag utgjorde i 2018 53 % av norsk reveproduksjon og 5 % av norsk minkproduksjon. Gjennomsnittlig besetningsstørrelsen i Trøndelag er noe større enn landsgjennomsnittet på rev, og noe mindre på mink.

Det er kommunene Oppdal og Agdenes som har flest pelsdyroppdrettere i fylket, det har i begge kommunene vært pelsdyrproduksjon i ca. 100 år. Pelsdyrproduksjonen er en viktig næring i begge disse kommunene og har stor betydning for lokalsamfunnene. Både i Oppdal og i Agdenes er storparten av produksjonen samlet på et felles pelsdyrfarmområde som er regulert til dette formålet. Det er produsenter både med og uten landbrukstilknytning på fellesområdene.

Gjennomsnittsalderen til pelsdyroppdretterne i Trøndelag er 52 år. Ca. 37 % av produsentene har all sin inntekt fra pelsdyrproduksjonen.

Fôrfabrikken Midt-Norsk Fôr SA er lokalisert på Oppdal og eies av pelsdyroppdrettere. Fabrikken produserer og transporterer pelsdyrfôr til alle pelsdyroppdrettere i Trøndelag, samt oppdrettere i Nordland, Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane, Hedmark og Oppland. Selskapet sysselsetter 15 årsverk og er en viktig brikke i sirkulærøkonomien i Trøndelag.

Forslag til lov om forbud om hold av pelsdyr

Fylkesmannen i Trøndelag viser på dette punktet til vårt høringsinnspill fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag til NOU 2014:15, vår ref. 2015/812. Fylkesmannen i Trøndelag er fremdeles av den oppfatning at fortsatt drift med bærekraftig utvikling er det beste valget for utvikling av pelsdyrnæringa i Norge. Blir det et forbud, vil det beste være om avviklingen skjer raskt og at man i

avviklingsperioden gjeninnfører fraktutjevning slik at de som må drive lengst mulig, for å få nedbetalt gjeld, har mulighet til det.

Forslag til ordning for økonomisk kompensasjon til pelsdyroppdrettere

Fylkesmannen i Trøndelag mener at det er rett å gi økonomisk kompensasjon for tapet av retten til å drive pelsdyroppdrett. Ordningen må, som et minimum, ivareta at pelsdyroppdretterne ikke sitter igjen med gjeld knyttet til pelsdyrproduksjon etter avsluttet produksjon. Det er også viktig at kompensasjonen gir oppdretterne mulighet til å omstille seg til annen næring, og at man får ryddet opp etter endt produksjon og fjernet pelsdyrgårdene.

Landbruks- og matdepartementet har lagt stor vekt på Menon Economics sin rapport, men er også tydelige på at det er stor grad av usikkerhet knyttet til konklusjonene i rapporten.

Samfunnsøkonomisk analyse og Oslo Economics har også utarbeidet to rapporter om økonomisk tap ved avvikling. Konklusjonene i disse rapportene er andre enn det Menon kommer fram til.

Fylkesmannen i Trøndelag mener departementet burde tatt hensyn til flere analyser i høringen, så lenge det er knyttet usikkerhet til konklusjonene i Menon sin rapport.

Vi har følgende innspill til punkter som må justeres for at pelsdyroppdretterne skal kunne få en riktig kompensasjon:

- Forslaget til kompensasjon er for lavt. Bare på Oppdal har Norsk takstforum beregnet riving- og oppryddingskostnadene for 15 aktive farmere til 32,8 millioner.
- Bokført verdi av kapitalbeholdning er foreslått som beregningsgrunnlag. Investeringer vil ikke inngå i dette, da det normalt føres som vedlikehold i regnskapet og ikke vises i bokført verdi. Det vil si at alle ombygninger og tilpasninger som er gjort de siste 10 årene, på grunn av nye krav fra det offentlige til produksjonen, i tilfelle ikke blir kompensert.
- Fylkesmannen i Trøndelag mener at det må gjennomføres en takst per foretak som kan danne grunnlag for kompensasjon. Det er i underkant av 200 pelsdyrforetak i Norge. En individuell takst av disse er gjennomførbart, og det bør man ta seg tid til.
- Det er i høringen foreslått å bruke antall tisper i 2017 eller snitt for 2014-2017 til standardisert kompensasjon. Pelsdyrproduksjonen er imidlertid preget av konjekture og et slikt måletall vil ikke gi et rett bilde av produksjonen på pelsdyrfarmen. Antall tisper plasser godkjent av Mattilsynet, isolert eller uisolert, er bedre egnet til å beregne en standardisert kompensasjon.
- Det vil på en del fellesområder være farmer som står igjen og ikke lenger er i bruk, der tisper plassene ikke er godkjent av Mattilsynet. Disse fellesområdene i Trøndelag eies av kommunene. For fellesområder mener Fylkesmannen i Trøndelag at det må utarbeides en særordning, som gjør at hele fellesområdet blir oppryddet og tilgjengelig for annen næringsvirksomhet, uten at dette blir en stor merkostnad for den aktuelle kommune. Omregulering av området etter opprydding er også en kostnad som kommunen bør få kompensert.
- Takst, kostnad ved riving og opprydding, fremtidig inntektstap og omstilling, både for eier og ansatte, må inngå i kompensasjonen. Fremtidig inntektstap er ikke omtalt i høringen.
- Kompensasjon for førkjøkken og pelserier er ikke omtalt i høringen. Særlig for førkjøkkenene er det snakk om mange arbeidsplasser. For Trøndelag er det ikke et alternativ å eksportere før, slik det er mulig å gjøre i Rogaland, på grunn av avstand.
- Det er foreslått at omstillingsmidler skal forvaltes som investeringstilskudd til annen landbruksvirksomhet på gården. Mange av pelsdyrbrukerne har ikke noen gård utover pelsdyrfarmen på fellesområdet. En del av de som har gård har leid bort jorda til andre produsenter, som vil bli skadelidende hvis man ikke lenger skal leie ut. Markedssituasjonen i landbruket er også utfordrende. Det er av den grunn ønskelig at i hvert fall deler av

omstillingsmidler håndteres via NAV-systemet som en hvilken som helst annen omstilling fra et yrke til et annet.

Hvis den foreslåtte kompensasjonen blir godkjent, vil dette medføre at mange produsenter vil sitte med stor gjeld etter at næringsgrunnlaget deres er nedlagt og forbudt. Dette er produsenter som over mange år har levd i stor usikkerhet, med stadig nye krav til produksjonen som de har tilpasset seg til. Fylkesmannen i Trøndelag oppfordrer departementet til å gjøre de nødvendige justeringene i forslaget til kompensasjonsordning slik at man, hvis det er det som blir resultatet, kan få en verdig og anstendig avslutning. Pelsdyrprodusentene har satset i god tro på en lovlig næring, det for mange har vært drevet med i mange generasjoner.

Med hilsen

Tore Bjørkli (e.f.)
Landbruksdirektør
Landbruksavdelingen

Anstein Lyngstad
seksjonsleder
Landbruksavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent